

Natursafari i Møn Biosfære - Tur 2

Urørt skov, mosekonen og vilde heste

VELKOMMEN TIL "URØRT SKOV, MOSEKONEN OG VILDE HESTE"

Du læser den anden folder i en serie på ti, der tager dig med på udflugt i noget af Danmarks smukkeste natur. Du finder ideer til alle årstider. På de to kort finder du forslag til ture og udflugtsmål, hvor alle kan være med. Rigtig god tur!

PÅ TUR

I Ulvshale kan du besøge den ældste urørte skov på Møn og samtidig komme tæt på mosekonens bryg samt se de vilde heste.

Parker ved Stenværket (1) går herfra mod nord ad den kystnære sti til Skansen. Videre mod øst ad sandvejen forbi Klangstenen. Se mod nord over engene, hvor mosekonen brygger ved vandhullerne. Gå tilbage mod sydvest gennem skoven ad vejen lige ved Vogterhuset.

Hestene går altid i flokke og kan færdes frit på hele området. De er sky, vil ikke klappes og må ikke fodres.

Hvis du vil se mosekonen brygge skal du på tur en tidlig morgen, eller

en sen eftermiddag eller tidlig aften. Det skal være på en stille og varm dag med en kold nat i vente.

God tur!

HVAD ER URØRT SKOV?

Naturskov er urørt skov uanset trætyper og findes ved Ulvshale (2) eller Klinteskov (4).

I den urørte skov ser det måske lidt mere rodet ud. Her finder du døde og døende træer med revner eller dækket af flotte svampe. I en skøn blanding med unge og friske træer og buske.

I urørt skov fældes træerne ikke til kommerciel brug. Når de dør og vælter, får de lov at blive liggende. Der er mange flere dyre- og plantearter i en urørt skov end i en typisk dansk løvskov eller nåleskov.

I mange naturskove er vilde heste og græssende køer med til at skabe endnu flere levesteder, og på den måde vil der komme endnu flere arter i skovene.

MOSEKONE BRYG

- Mosekonens bryg kan opleves mange steder, og på bakker med udsigt over lave områder er særligt gode.
- Busemarke Mose (3) er sådan et sted. Parker ved Klintholm Havn.
- Gå langs kysten ved diget mod vest. Her kan du se ud over Østersøen. Kigger du ind over land, kan du se Busemarke Mose, der ligger gemt bag diget.
- Ud over mosekonens fantastiske bryg, kan du på afstand se et utal af forskellige fugle, måske endda traner. Tag kikkert med og kom helt tæt på de store fugle.

HVORDAN OPLEVER JEG SKOVEN?

Skoven har altid noget nyt at byde på. For at opleve alt hvad skoven indeholder, så sæt dig godt til rette.

- Sæt dig et sted med godt udsyn ud over skoven.
- Vær helt stille – du kan oftest høre dyrene, før du ser dem.
- Kig både op og ned, der findes både fugle, insekter og pattedyr i skoven.

Du kan prøve at løfte en sten eller kigge ind i de døde træer for at se, hvad der lever under overfladen af skoven.

Om natten er der et helt andet liv i skoven end om dagen, her er mørkere, så du bruger ørerne mere.

Husk, at når det er mørkt, er det kun tilladt at være i offentlige skove.

Ved indgangen til skoven kan du se, om det er en offentlig eller privat skov.

VIDSTE DU, AT:

- urørt skov er en skov, hvor træerne ikke fældes eller fjernes, og der plantes ikke nye træer. Skoven får altså lov til at passe sig selv.
- i 2019 var der 9.100 hektar (ha) urørt skov i Danmark.
- målet er langt større, der er nu lavet aftaler om 29.000 ha.
- træer optager CO², og frigiver ilt, som vi indånder. Du får dejlig frisk luft, når du går en tur i skoven.

- mange af de dyr man finder i skovene, har glæde af hinanden. Fx hakker flagspætten hul til rede i træer, som senere bliver til levested for insekter eller rede for mejser eller flagermusen.

- mange biller siger lyde, og kan være ret støjende.
- skumring beskriver tiden ved solnedgang, mens dæmring sker ved solopgang.
- tåge, rim og dis er det samme. Rim er tåge, der er frossent. Dis er en let tåge.
- der findes flere guidevirksomheder i Biosfæreområdet (se mere på vordingborg.dk/biosfære/).

Året rundt i den urørte skov, med mosekonen og de vilde heste

Tag på opdagelse hele året. Ved indgangen til skoven finder du adgangsreglerne for den skov, du besøger.

VINTER

Kig efter et egern, der henter sine gemte nødder. Lyt til stilheden.

Saml materiale til en dekoration.

Prøv at klatre i de gamle træer i skoven. Vær opmærksom på, at gamle træer kan have svagheder, og grene kan knække af. Pas på træerne.

FORÅR

Besøg skoven, hør spætten tromme på stammerne og se planterne spire.

Tag på udflugt og se de vilde heste.

Hør lydene fra de kvækkende frøer ved de små vandhuller.

SOMMER

Gå en tur og oplev livet i skoven, se dyrene tage for sig af skovens lækkerier, både de små insekter og snegle men også rådyrene.

Led efter dyrespor.

Find mosekonens bryg og fortæl historier om de underjordiske sagnfolk.

EFTERÅR

Se træernes blade skifte farve og falde til jorden.

Pluk frugter, bær og nødder i skoven.

Nyd en stille regnvejrsdag i skoven, og duft friskheden.

Der er private og offentlige skove i Danmark. I de private skove må du kun færdes på stierne, og kun fra kl. 6 om morgenen til solnedgang. I de offentlige skove må du gå udenfor stien, og også komme på besøg, når det er blevet mørkt.

Her kan du finde mere om regler for færdsel og gode ideer: naturstyrelsen.dk/naturoplevelser.

Hvad er Møn UNESCO Biosfæreområde (Møn UBO)?

FN har dannet organisationen UNESCO for at sikre og formidle vores fælles kultur- og naturarv. Et verdensomspændende samarbejde mellem videnskaben, lande og lokale ildsjæle hjælper UNESCOs forskellige programmer med at bevare unikke steder.

MØN UNESCO BIOSFÆREOMRÅDE

MERE VIDEN OM DEN URØRTE SKOV

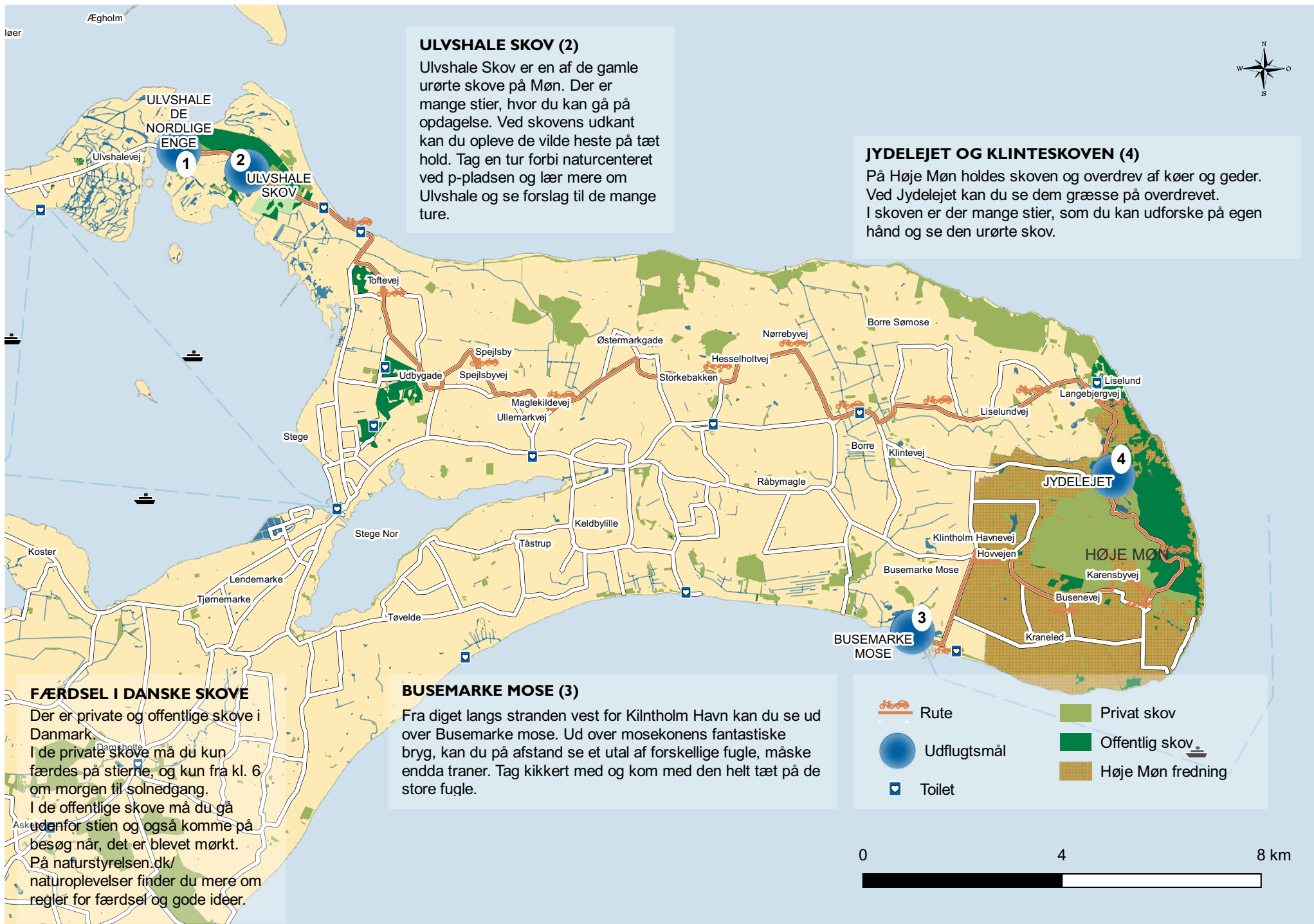
Efterhånden som den urørte skov bliver mere udbredt i Danmark, kan du se flere forskellige arter af både dyr og planter i skoven.

Du kan blive klogere på Danmarks arter på mobilappen "[Arter](#)" og se om du kan finde nogle af dem, når du er på tur i naturen.

Find flere spændende turforslag i samme serie:

- Unikke Møn
- Urørt skov, mosekonen og vilde heste
- Ø-riget
- Under stenene
- Leg i naturen
- Spis vildt
- Vilde bier
- Som en fisk i vandet
- Gemte levesteder i byen og udeskole i naturen
- Dark Sky

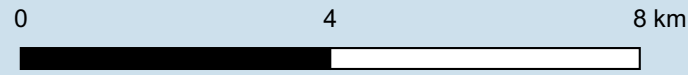
ULVSHALE SKOV (2)
 Ulvshale Skov er en af de gamle urørte skove på Møn. Der er mange stier, hvor du kan gå på opdagelse. Ved skovens udkant kan du opleve de vilde heste på tæt hold. Tag en tur forbi naturcenteret ved p-pladsen og lær mere om Ulvshale og se forslag til de mange ture.

JYDELEJET OG KLINTESKOVEN (4)
 På Høje Møn holdes skoven og overdrev af køer og geder. Ved Jydelejet kan du se dem græsse på overdrevet. I skoven er der mange stier, som du kan udforske på egen hånd og se den urørte skov.

FÆRDELSE I DANSKE SKOVE
 Der er private og offentlige skove i Danmark. I de private skove må du kun færdes på stierne, og kun fra kl. 6 om morgenen til solnedgang. I de offentlige skove må du gå udenfor stien og også komme på besøg når, det er blevet mørkt. På naturstyrelsen.dk/naturoplevelser finder du mere om regler for færdsel og gode ideer.

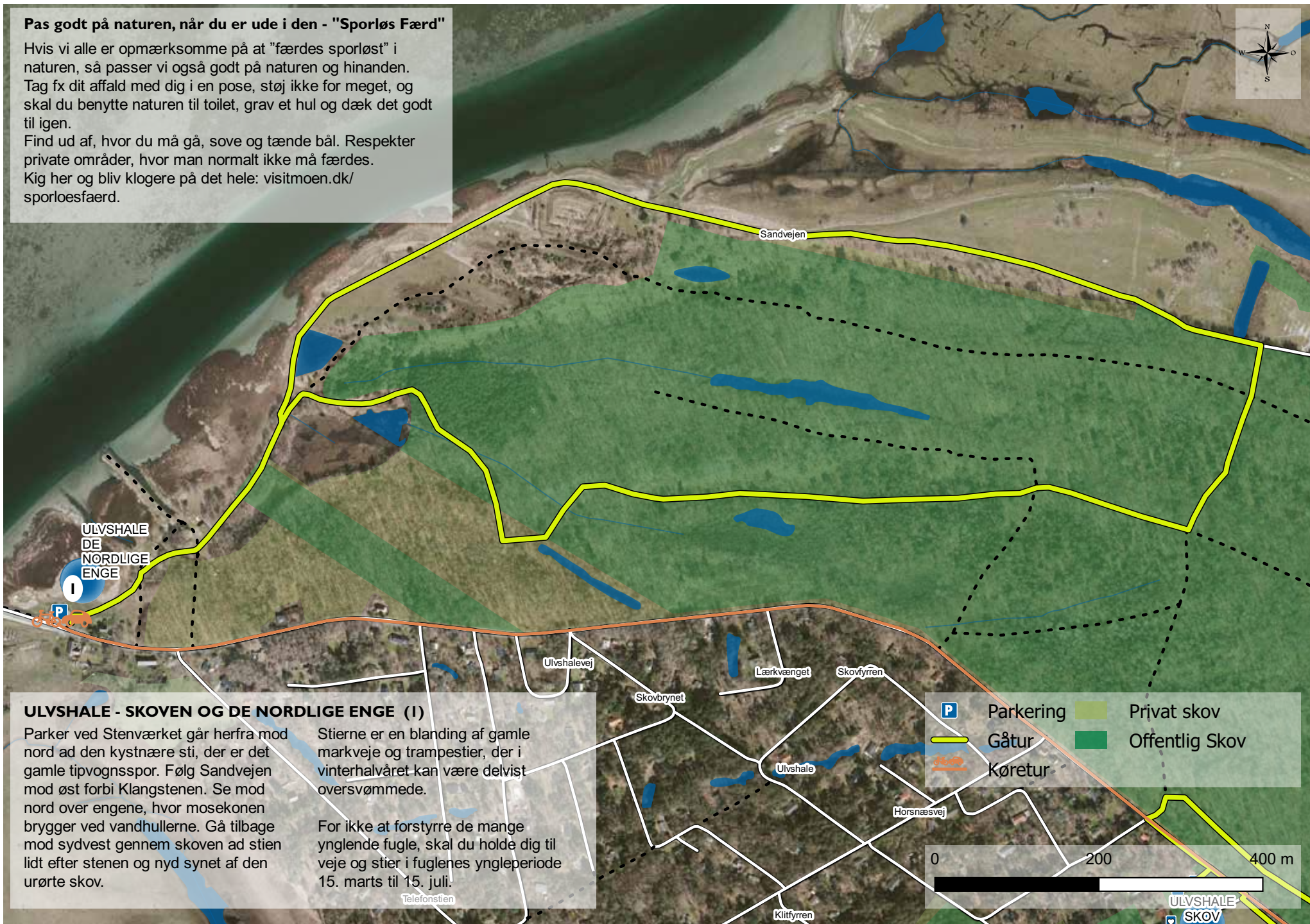
BUSEMARKE MOSE (3)
 Fra diget langs stranden vest for Kilnholm Havn kan du se ud over Busemarke mose. Ud over mosekonens fantastiske bryg, kan du på afstand se et antal af forskellige fugle, måske endda traner. Tag kikkert med og kom med den helt tæt på de store fugle.

 Rute
 Udflugtsmål
 Toilet
 Privat skov
 Offentlig skov
 Høje Møn fredning

Pas godt på naturen, når du er ude i den - "Spørløs Færd"

Hvis vi alle er opmærksomme på at "færdes sporløst" i naturen, så passer vi også godt på naturen og hinanden. Tag fx dit affald med dig i en pose, støj ikke for meget, og skal du benytte naturen til toilet, grav et hul og dæk det godt til igen.
 Find ud af, hvor du må gå, sove og tænde bål. Respekter private områder, hvor man normalt ikke må færdes. Kig her og bliv klogere på det hele: visitmoen.dk/sporloesfaerd.

ULVSHALE - SKOVEN OG DE NORDLIGE ENGE (I)

Parker ved Stenværket går herfra mod nord ad den kystnære sti, der er det gamle tipvognsspor. Følg Sandvejen mod øst forbi Klangstenen. Se mod nord over engene, hvor mosekønen brygger ved vandhullerne. Gå tilbage mod sydvest gennem skoven ad stien lidt efter stenen og nyd synet af den urørte skov.

Stierne er en blanding af gamle markveje og trampestier, der i vinterhalvåret kan være delvist oversvømmede.

For ikke at forstyrre de mange ynglende fugle, skal du holde dig til veje og stier i fuglenes yngleperiode 15. marts til 15. juli.

	Parkering		Privat skov
	Gåtur		Offentlig Skov
	Køretur		

